

Episode #12 – Tachanun

Timely Torah, June 19th 2022

This Shiur is kindly sponsored by Ed and Sandy Klar upon the 15th yahrzeit of Ed's mother - Sora Feiga bas Moshe and by Shalom and Lori Huberfeld L'Iluy Nishmas: Esther Raizel Bas Avraham- Esther Kunin (19 Sivan) L'Iluy Nishmas those you were killed al Kiddush Hashem, whose designated Yarzeit is Sivan 20: Moshe Aharon Ben Yaakov Yitzchak HYD, Breindel Bas Harav Yaakov Yosef HaCohen HYD, Avraham Yeshaya ben Moshe Aharon HYD, Mordechai Yehoshua ben Moshe Aharon HYD, Shmuel Dovid Ben Moshe Aharon HYD

The WHAT

What is Tachanun?

תחנון
 57 / שחרית לחול / תחנון
זרים אומרים אין תיחלת ותקנה, חן אם לשמך מקנה, טהור ושועתנו קרבה, גענו ולא הניח לנו, רחמיך יכבשו את כעסך מעלינו, אגא שוב מחרונה, ורחם סגלה אשר בחרת.
 יהוה אלהי ישראל, שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.
הוטה יהוה עלינו ברחמיך, ואל תהנונו בידי אכזרים, למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם, למענך עשה עמנו חסד ואל תאחרי, אגא שוב מחרונה, ורחם סגלה אשר בחרת.
 יהוה אלהי ישראל, שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.
קולנו תשמע ותחן, ואל תטשנו ביד אויבנו למחות את שמנו, זכר אשר נשבעת לאבותינו: ככוכבי השמים ארבה את זרעכם, ועתה נשארנו מעט מהרבה, ובכל זאת שמך לא שבחנו, נא אל תשכחנו.
 יהוה אלהי ישראל, שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.
עורנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך, והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך.
 יהוה אלהי ישראל, שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.
שומר ישראל, שמור שארית ישראל, ואל יאבד ישראל, האמרים, שמע ישראל.
 שומר גוי אחר, שמור שארית עם אחר, ואל יאבד גוי אחר, המיחרים שמך, יהוה אלהינו יהוה אחד, שומר גוי קדוש, שמור שארית עם קדוש, ואל יאבד גוי קדוש, המשלשים בשלש קדשות קדוש.
 מתרצה ברחמים ומתפסס בתחנונים, התרצה והתפסס לדור עני, כי אין עזר, אבינו מלכנו, חנו ועננו, כי אין בנו מעשים, עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו.
 57 / שחרית לחול / תחנון
הוא רחום יכפר עון ולא ישחית, והרבה להשיב אפך ולא יעיר כל חמתו, אתה יהוה, לא תכלא רחמיך מוט, חסדך ואמתך חסד יצורנו, הושיענו יהוה אלהינו וקצצנו מן הגוים, להודות לשם קדשך, להשתבח בתהלתך, אם ענות תשקד ית, אדני מי יעמד, כי עמך השליחה, למען תנרא, לא כחטאינו תעשה לנו, ולא כעוונותינו תגמול עלינו, אם יצונו ענו כנו, יהוה עשה למען שמך, זכר רחמיך יהוה נחסיך, כי מעולם הקדש, יענו יהוה ביום צרת, ישלכנו שם אלהי יעקב, יהוה הושיענו, המלך יענו ביום קראנו, אבינו מלכנו, חנו ועננו, כי אין בנו מעשים, צדקה עשה עמנו למען שמך, אדונינו אלהינו, שמע קול תחנונינו, חזר לנו את ברית אבותינו והושיענו למען שמך, ועתה, אדני אלהינו, אשר הוצאת את עמך מארץ מצרים כיד חזקה ופעש לך שם ביום הנה, חטאנו רשענו, אדני, בכל צדקתך, ושב נא אפך והמחך מעירך ירושלים הר קדשך, כי בחטאינו ובעוונות אבותינו, ירושלים ועמך להרפה לכל סביבותינו, ועתה שמע אלהינו אל תפלת עבדך ואל תחנוניו, והאר פניך על מקדשך השמים, למען אדנינו.
הטה אלהי אונך ושמך, פקח עיניך וראה שמותינו, והעיר אשר נקרא שמך עליה, כי לא על צדקתנו אנחנו מפילים תחנונינו לפניך, כי על רחמיך רבים, אדני שמענו, אדני סלחה, אדני הקשבה, ונעשה, אל תאחר, למענך אלהי, כי שמך נקרא על עירך ועל עמך, אבינו האב הרסנו, הראנו אות לטובה וכפך נפוצתנו מארבע כנפות הארץ, יכירו וידעו כל הגוים, כי אתה יהוה אלהינו, ועתה יהוה אבינו אתה, אנחנו החסר אתה יצורנו, ומעשה ידך כלנו, והושיענו.
 57 / שחרית לחול / תחנון

שחרית לחול / 57 / תחנון
זרים אומרים אין תיחלת ותקנה, חן אם לשמך מקנה, טהור ושועתנו קרבה, גענו ולא הניח לנו, רחמיך יכבשו את כעסך מעלינו, אגא שוב מחרונה, ורחם סגלה אשר בחרת.
 יהוה אלהי ישראל, שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.
הוטה יהוה עלינו ברחמיך, ואל תהנונו בידי אכזרים, למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם, למענך עשה עמנו חסד ואל תאחרי, אגא שוב מחרונה, ורחם סגלה אשר בחרת.
 יהוה אלהי ישראל, שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.
קולנו תשמע ותחן, ואל תטשנו ביד אויבנו למחות את שמנו, זכר אשר נשבעת לאבותינו: ככוכבי השמים ארבה את זרעכם, ועתה נשארנו מעט מהרבה, ובכל זאת שמך לא שבחנו, נא אל תשכחנו.
 יהוה אלהי ישראל, שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.
עורנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך, והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך.
 יהוה אלהי ישראל, שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.
שומר ישראל, שמור שארית ישראל, ואל יאבד ישראל, האמרים, שמע ישראל.
 שומר גוי אחר, שמור שארית עם אחר, ואל יאבד גוי אחר, המיחרים שמך, יהוה אלהינו יהוה אחד, שומר גוי קדוש, שמור שארית עם קדוש, ואל יאבד גוי קדוש, המשלשים בשלש קדשות קדוש.
 מתרצה ברחמים ומתפסס בתחנונים, התרצה והתפסס לדור עני, כי אין עזר, אבינו מלכנו, חנו ועננו, כי אין בנו מעשים, עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו.
 57 / שחרית לחול / תחנון

שחרית לחול / 57 / תחנון
זרים אומרים אין תיחלת ותקנה, חן אם לשמך מקנה, טהור ושועתנו קרבה, גענו ולא הניח לנו, רחמיך יכבשו את כעסך מעלינו, אגא שוב מחרונה, ורחם סגלה אשר בחרת.
 יהוה אלהי ישראל, שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.
הוטה יהוה עלינו ברחמיך, ואל תהנונו בידי אכזרים, למה יאמרו הגוים איה נא אלהיהם, למענך עשה עמנו חסד ואל תאחרי, אגא שוב מחרונה, ורחם סגלה אשר בחרת.
 יהוה אלהי ישראל, שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.
קולנו תשמע ותחן, ואל תטשנו ביד אויבנו למחות את שמנו, זכר אשר נשבעת לאבותינו: ככוכבי השמים ארבה את זרעכם, ועתה נשארנו מעט מהרבה, ובכל זאת שמך לא שבחנו, נא אל תשכחנו.
 יהוה אלהי ישראל, שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.
עורנו אלהי ישענו על דבר כבוד שמך, והצילנו וכפר על חטאתינו למען שמך.
 יהוה אלהי ישראל, שוב מחרון אפך והנחם על הרעה לעמך.
שומר ישראל, שמור שארית ישראל, ואל יאבד ישראל, האמרים, שמע ישראל.
 שומר גוי אחר, שמור שארית עם אחר, ואל יאבד גוי אחר, המיחרים שמך, יהוה אלהינו יהוה אחד, שומר גוי קדוש, שמור שארית עם קדוש, ואל יאבד גוי קדוש, המשלשים בשלש קדשות קדוש.
 מתרצה ברחמים ומתפסס בתחנונים, התרצה והתפסס לדור עני, כי אין עזר, אבינו מלכנו, חנו ועננו, כי אין בנו מעשים, עשה עמנו צדקה וחסד והושיענו.
 57 / שחרית לחול / תחנון

What days does one recite Tachanun on?

Short Tachanun is said on Sunday, Tuesday, Wednesday and Friday. Long Tachanun is said on Monday and Thursday.

What days is it not recited on?

It is not said in a Beis Avel, when a Choson is present on the day of his wedding or during Sheva Brachos. It is also not said if the baby is in the building for milah or if the mohel is davening there. There are those who do not say it on the day of a Bar Mitzvah, a Krias Shem, a Siyum or the yahrtzeit of a great Tzadik. But one should only do this if that was the minhaf one had.

How is it said?

One puts one's head down for the first part, sits for the second part and stands for the third part.

The WHY

Where does Tachanun come from?

1. Bamidbar 16:20-22

כ וַיְדַבֵּר ה', אֶל-מֹשֶׁה וְאֶל-אַהֲרֹן לֵאמֹר.	20 And the LORD spoke unto Moses and unto Aaron, saying:
כא הַבְּדִלּוּ, מִתּוֹךְ הָעֵדָה הַזֹּאת; וְאֶכְלֶה אֹתָם, כְּרִגְעָה.	21 'Separate yourselves from among this congregation, that I may consume them in a moment.'
כב וַיִּפְּלוּ עַל-פְּנֵיהֶם, וַיֹּאמְרוּ, אֵל, אֱלֹהֵי הָרוּחֹת לְכֹל-בָּשָׂר: הַאִישׁ אֶחָד יִחַטָּא, וְעַל כָּל-הָעֵדָה תִּקְצַף. {ס}	22 And they fell upon their faces, and said: 'O God, the God of the spirits of all flesh, shall one man sin, and wilt Thou be wroth with all the congregation?' {S}

2. Rabbeinu Bechayei, ad loc.

(כב) ויפלו על פניהם. להתפלל. ומכאן לנפילת אפים בתפלה. **ודע כי ענין נפילת אפים בתפלה יש בו שלש כוונות:** האחת "למורא השכינה", והשנית "להראות צער והכנעה", והשלישית "להראות אסירת חושי ובטול הרגשותי".
האחת למורא השכינה, כדי שיתלבש בזה בושת וצניעות כי כסוי הפנים מדרכי הענוה והבושת, ולפי שכוונת המתפלל שהשכינה כנגדו, וכענין שכתוב: (תהלים טז, ח) "שוייתי ה' לנגדי תמיד", לכך תקנו בטכסיסי התפלה כסוי הפנים, והכל ליראת ה' יתברך, כענין שכתוב במשה: (שמות ג, ו) "ויסתתר משה פניו כי ירא מהביט אל האלהים". והלשון הזה של נפילת אפים הזכירוהו רז"ל גם בחיות הקדש, וכך דרשו רז"ל: חיות הקדש נופלות על פניהן כדי שלא יציצו בפני השכינה, כענין שכתוב: (יחזקאל א, יד) "והחיות רצוא ושוב", כלומר שאינן רשאות להתעכב באותה מרוצה ולהציץ למעלה מן הרקיע הנטוי על ראשם מפני אימת השכינה...
השנית, להראות צער והכנעה, והוא כי הנופל על פניו מצטער ונכנע, וההכנעה מעקרי התשובה, ואז תפלתו מקובלת והקב"ה חושש על צערו וממלא שאלתו. וכן אמרו רז"ל (תענית כד א) על הצדיק המצטער חלש דעתיה ואתא מטרא, אכסיף ואתא מטרא.
השלישית, להראות אסירת חושי ובטול הרגשותי, והוא כי הנופל על פניו מכסה עיניו וסותם פיו והוא מסכים במחשבתו שאינו רואה נזקו ותועלתו, ואינו יודע דרכו ועניניו, ואין בידו להפיק רצונו אם אין הקדוש ברוך הוא מסכים על ידו, וכענין שכתוב: (ירמיה י, כג) "כי לא לאדם דרכו", וכאלו הרגשותיו בטלות ואסורות ממצוא חפצו, ועיניו ושפתיו מסותמין לא יוכל לראות ולדבר כי אם בהפקת רצון הש"י, וזה דוגמת מה שמסכים עם לבו בכוון רגליו בתפלה כאלו רגליו כבולים, אין חפצו תלוי בעצמו.
והנה האומות מראים הכונה הזאת בכוון הידים בבקשת תחנונים, והן עצמן אינן יודעין למה הורגלו בכך. והטעם בזה הוא להראות בטול כח עצמו כאלו ידיו אסורות והוא מוסר אותו למי שמתחנן אליו, ולפי שתנועת הרגלים גדולה מתנועת הידים לקרב תועלתו ולדחות נזקו, לכך נהגנו בכוון הרגליים ולא הידים.

In what Episodes in Nach did people do Tachanun and what do we learn from them?

3. Yehoshua 7:5-7

<p>ה וַיִּכּוּ מֵהֶם אַנְשֵׁי הָעִי, כְּשָׁלְשִׁים וְשֵׁשָׁה אִישׁ, וַיִּרְדְּפוּם לְפָנָי הַשַּׁעַר עַד-הַשְּׁבָרִים, וַיִּכּוּם בְּמוֹרָד; וַיִּמַּס לִבְ-הָעָם, וַיְהִי לְמַיִם.</p>	<p>5 And the men of Ai smote of them about thirty and six men; and they chased them from before the gate even unto Shebarim, and smote them at the descent; and the hearts of the people melted, and became as water.</p>
<p>ו וַיִּקְרַע יְהוֹשֻׁעַ שְׂמֹלְתוֹ, וַיִּפֹּל עַל-פָּנָיו אַרְצָה לְפָנָי אֲרוֹן יְהוָה עַד-הָעֶרֶב--הוּא, וְזִקְנָי יִשְׂרָאֵל; וַיַּעֲלוּ עֹפֶר, עַל-רֵאשֵׁם.</p>	<p>6 And Joshua rent his clothes, and fell to the earth upon his face before the ark of the LORD until the evening, he and the elders of Israel; and they put dust upon their heads.</p>
<p>ז וַיֹּאמֶר יְהוֹשֻׁעַ אֲהָה אֲדַנִּי יְהוָה, לָמָּה הֶעֱבַרְתָּ הָעָבִיר אֶת-הָעָם הַזֶּה אֶת-הַיַּרְדֵּן, לָתֵת אֶתְנֹו בְיַד הָאֲמֹרִי, לְהֶאֱבִידֵנוּ; וְלוֹ הוֹאֲלֵנוּ וְנִשָּׁב, בְּעֶבֶר הַיַּרְדֵּן.</p>	<p>7 And Joshua said: 'Alas, O Lord GOD, wherefore hast Thou at all brought this people over the Jordan, to deliver us into the hand of the Amorites, to cause us to perish? would that we had been content and dwelt beyond the Jordan!</p>

4. Beis Yosef, OC 131L2

וכתב עוד הרוקח בסימן שכ"ד (עמ' רכ) אין נופלים אלא לפני ספר תורה וסימן לדבר דכתיב במלחמת העי (יהושע ז ו) ויפול על פניו [ארצה] לפני ארון יי' ע"כ ואני אומר אם קבלה נקבל ואם לדין יש תשובה:

5. Darkei Moshe, footnote 3

ובמהר"ל (שם סע' יב ושו"ת החדשות סי' עב) כתוב בחצר בית הכנסת אם בית הכנסת פתוח הוי כלפני הארון ומכסה פניו בתחינה כאילו היה לפני הארון אבל אם היה בית הכנסת סגור מתפלל תחינה בגלוי כאילו היה בביתו עכ"ל וכן המנהג כשמתפללין במקום דליכא ספר תורה אומרים תחינה בלא כיסוי פנים ובאגור (סי' קסח) בשם מהר"י מולין דאפילו יחיד שהוא חוץ לבית הכנסת יכול ליפול תחנון עם הציבור דמחיצה של ברזל אינה מפסקת (פסחים פה ב) ונראה דגם לענין כיסוי פנים קאמר דאם לא כן למה לא יפול על פניו בפני עצמו:

6. II Shmuel 24:10-14

<p>י וַיִּדָּבֶר לִב־דָּוִד אֹתוֹ, אַחֲרֵי-כֵן סָפַר אֶת-הָעָם; {פ}</p> <p>וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-יְהוָה, חָטָאתִי מְאֹד אֲשֶׁר עָשִׂיתִי, וְעַתָּה יְהוָה הֶעֱבֵר-נָא אֶת-עוֹן עַבְדְּךָ, כִּי נִסְכַּלְתִּי מְאֹד.</p>	<p>10 And David's heart smote him after that he had numbered the people. {P}</p> <p>And David said unto the LORD: 'I have sinned greatly in what I have done; but now, O LORD, put away, I beseech Thee, the iniquity of Thy servant; for I have done very foolishly.'</p>
<p>יא וַיָּקָם דָּוִד, בַּבֹּקֶר; {פ}</p> <p>וַיְדַבֵּר-יְהוָה, הָיָה אֶל-גָּד הַנְּבִיא, חֹזֵה דָוִד, לֵאמֹר.</p>	<p>11 And when David rose up in the morning, {P}</p> <p>the word of the LORD came unto the prophet Gad, David's seer, saying:</p>
<p>יב הַלֹּוֹד וַדְּבַרְתָּ אֶל-דָּוִד, כֹּה אָמַר יְהוָה--שְׁלֵשׁ, אֲנֹכִי נוֹטֵל עֲלֶיךָ: בְּחַר-לְךָ אַחַת-מֵהֶם, וְאָעֲשֶׂה-לְךָ.</p>	<p>12 'Go and speak unto David: Thus saith the LORD: I lay upon thee three things; choose thee one of them, that I may do it unto thee.'</p>
<p>יג וַיָּבֵא-גָד אֶל-דָּוִד, וַיִּגְדֵּ לוֹ; וַיֹּאמֶר לוֹ הִתְבּוֹא לְךָ שִׁבְעַ-שָׁנִים רָעֵב בְּאֶרֶץ אֱם-שְׁלֵשָׁה</p>	<p>13 So Gad came to David, and told him, and said unto him: 'Shall seven years of famine come unto thee in thy land? or wilt thou flee</p>

<p>חֲדָשִׁים נֶסֶד לִפְנֵי-צָרֶיךָ וְהוּא רִדְפֶךָ, וְאִם- הֵיִוֹת שְׁלֵשֶׁת יָמִים דָּבָר בְּאַרְצֶךָ--עֲתֵה דַע וְרָאָה, מִה-אָשִׁיב שְׁלָחִי דָבָר. {ס}</p>	<p>three months before thy foes while they pursue thee? or shall there be three days' pestilence in thy land? now advise thee, and consider what answer I shall return to Him that sent Me.' { S }</p>
<p>יָד וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל-גָּד, צַר-לִי מְאֹד; נִפְלֵה-נָא בְּיַד-יְהוָה כִּי-רַבִּים רַחֲמָיו, וּבְיַד-אָדָם אֶל- אִפְלָה.</p>	<p>14 And David said unto Gad: 'I am in a great strait; let us fall now into the hand of the LORD; for His mercies are great; and let me not fall into the hand of man.'</p>

7. Rav Hirsch Siddur

David had gravely sinned, and his heart was still crushed with remorse when Gad the prophet, at God's command, placed before him a choice of three punishments from which he, David, was told to select one; three years of famine, or three months of defeat in war, or three days of pestilence. David chose the last of these three alternatives explaining his choice in these words which give expression to his trust in God's compassion. His hopes were fulfilled. The pestilence lasted only half a day instead of three, and we should note here that many years later the Temple was erected at the very place where the dying was arrested.

What is the tone of Tachanun?

8. Talmud Bavli, Bava Metzia 59b

The Sages said: On that day, the Sages brought all the ritually pure items deemed pure by the ruling of Rabbi Eliezer with regard to the oven and burned them in fire, and the Sages reached a consensus in his regard and ostracized him. And the Sages said: Who will go and inform him of his ostracism? Rabbi Akiva, his beloved disciple, said to them: I will go, lest an unseemly person go and inform him in a callous and offensive manner, and he would thereby destroy the entire world. What did Rabbi Akiva do? He wore black and wrapped himself in black, as an expression of mourning and pain, and sat before Rabbi Eliezer at a distance of four cubits, which is the distance that one must maintain from an ostracized individual. Rabbi Eliezer said to him: Akiva, what is different about today from other days, that you comport yourself in this manner? Rabbi Akiva said to him: My teacher, it appears to me that your colleagues are distancing themselves from you. He employed euphemism, as actually they distanced Rabbi Eliezer from them. Rabbi Eliezer too, rent his garments and removed his shoes, as is the custom of an ostracized person, and he dropped from his seat and sat upon the ground. And even Rabban Gamliel, the *Nasi* of the Sanhedrin at Yavne, the head of the Sages who were responsible for the decision to ostracize Rabbi Eliezer, was coming on a boat at the time, and a large wave swelled over him and threatened to drown him. Rabban Gamliel said: It seems to me that this is only for the sake of Rabbi Eliezer ben Hyrcanus, as God punishes those who mistreat others. Rabban Gamliel stood on his feet and said: Master of the Universe, it is revealed and known before You that neither was it for my honor that I acted when ostracizing him, nor was it for the honor of the house of my father that I acted; rather, it was for Your honor, so that disputes will not proliferate in Israel. In response, the sea calmed from its raging. The Gemara further relates: Imma Shalom, the wife of Rabbi Eliezer, was the sister of Rabban Gamliel. From that incident forward, she would not allow Rabbi Eliezer to lower his head and recite the *tachanun* prayer, which includes supplication and entreaties. She feared that were her husband to bemoan his fate and pray at that moment, her brother would be punished. A certain day was around the day of the New Moon, and she inadvertently substituted a full thirty-day month for a deficient twenty-nine-day month, i.e., she thought that it was the New Moon, when one does not lower his head in supplication, but it was not. Some say that a pauper came and stood at the door, and she took bread out to him. The result was that she left her husband momentarily unsupervised. When she returned, she found him and saw that he had lowered his head in prayer. She said to him: Arise, you already killed my brother. Meanwhile, the sound of a *shofar* emerged from the house of Rabban Gamliel to announce that the *Nasi* had died. Rabbi Eliezer said to her: From where did you know that your brother would die? She said to him: This is the tradition that I received from the house of the father of my father: All the gates of Heaven are apt to be locked, except for the gates of prayer for victims of verbal mistreatment.

אשכחיה רבי נתן לאליהו, אמר ליה: מאי עביד קודשא בריך הוא בההיא שעתא? - אמר ליה: קא חיירך ואמר נצחוני בני, נצחוני בני. אמרו: אותו היום הביאו כל טהרות שטיהר רבי אליעזר ושרפום באש, ונמנו עליו וברכוהו. ואמרו: מי ילך ויודיענו? - אמר להם רבי עקיבא: אני אלך, שמא ילך אדם שאינו הגון ויודיענו, ונמצא מחריב את כל העולם כולו. מה עשה רבי עקיבא? לבש שחורים, ונתעטף שחורים, וישב לפניו בריחוק ארבע אמות. - אמר לו רבי אליעזר: עקיבא, מה יום מיוזם? - אמר לו: רבי, כמדומה לי שחבירים בדילים ממך. - אף הוא קרע בגדיו וחלץ מנעליו, ונשמת וישב על גבי קרקע. זלגו עיניו דמעוות, לקה העולם שליש בזיתים, ושליש בחטים, ושליש בשעורים. ויש אומרים: אף בעץ שבידי אשה טפח. תנא: אך גדול היה באותו היום, שבכל מקום שנתן בו עיניו רבי אליעזר נשרף. ואף רבן גמליאל היה בא בספינה, עמד עליו נחשול לטבעו. אמר: כמדומה לי שאין זה אלא בשביל רבי אליעזר בן הורקנוס. עמד על רגליו ואמר: רבונו של עולם, גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי, ולא לכבוד בית אבא עשיתי, אלא לכבודך, שלא ירבו מחלוקות בישראל. נח הים מזעפו. - אימא שלום דביתיה דרבי אליעזר אחתיה דרבן גמליאל הואי. מההוא מעשה ואילך לא הוה שבקה ליה לרבי אליעזר למיפל על אפיה. ההוא יומא ריש ירחא הוה, ואיחלף לה בין מלא לחסר. איכא דאמרי: אתא עניא וקאי אבבא, אפיקא ליה ירפתא. אשכחתייה דנפל על אנפיה, אמרה ליה: קום, קטלית לאחי. אדחכי נפק שיפורא מבית רבן גמליאל דשכיב. אמר לה: מנא דיעת? אמרה ליה: כך מקובלני מבית אבי אבא: כל השערים ננעלים חוץ משערי אוונאה.

Independent Prayer or Continuation?

9. Ritvah, ad loc.

לא שבקת ליה למיפל על אנפיה. תמיהה מילתא היאך אפשר שלא תזוז ממנו כל היום, ומכאן מביא רבינו שאסור להפסיק בשיחה ובדברים אחרים שאינם של תפילה בין תפילה לנפילת אפים.

10. Beis Yosef, OC 131

וכן כתב רבינו הגדול מהר"י אבוהב ז"ל בשם צרורות (צרור החיים עמ' יח) דמהאי עובדא שמעינן שאין להפסיק בין תחינה לתפילה וכן כתב בארחות חיים בשם הגאונים שאין לדבר בין תפילה לתחינה דכולה כעין תפילה אריכתא היא. וכן כתוב בספר אהל מועד:

11. Shulchan Aruch, OC 131:1

אין לדבר בין תפילה לנפילת אפים.

12. Mishna Berura, sk 2

בין תפילה וכו' - מיהו אם עבר ודבר פשיטא דצריך ליפול על פניו. מותר להתפלל במקום אחד וליפול במקום אחר ואך שלא יפסיק באמצע

What position is it said in?

Position

13. Responsa Rivash, 412

שאלת: אם מותר היחיד, ליפול על פניו: מעומד? או אם יצטרך לישב, כדרך הצבור שיושבים? וכן הצבור: מה טעם שהם יושבים? כי במסכת ברכות, אינו מבואר, שיהיה קפידא בישיבה?
תשובה: דבר זה, של נפילת אפים, אינו חובת התפלה, אלא שהיה מנהג גם בימי רז"ל. כמו שמוזכר בפ' אחרון דמגלה (כ"ב:): נפול כולי עלמא על אנפייהו. רב לא נפל על אנפיה. ושיילינן נמי התם: מאי טעמא: לא נפל על אנפיה? וכן בבבא מציעא, פ' הזהב (נ"ט:), אמרינן: אימא שלום, דביתהו דרבי אליעזר, אחתיה דרבן גמליאל הות. כל יומא, לא הות שבקא ליה למיפל על אנפיה וכו'. ואם היה מחובת התפלה, חס ושלוש שהיה הצדיק ההוא, נמנע ממה שיהיה חובה, בעבור אשתו. ואף על פי שהכונה שם, שהיתה לוקחת אותו בדברים, עד שהיה רבי אליעזר שוכח מליפול על פניו; מ"מ אם היה חובה, היה זריז, ונזכר בה, ולא היה שוכחה בכל יום. ולהיות זה רשות, ומנהג בעלמא, לזה יש ימים, שנוהגין בהם בקצת מקומות: בנפילת אפים. ומקצת מקומות, שלא נהגו כן. כגון: בחנוכה ובפורים, שבישיבת רב עמרם גאון ז"ל, היו נופלין. ובישיבת רב האי ז"ל, לא היו נופלין. וכן ברה"ק, ויוה"כ, ושבת בינתים: בישיבת מתא מחסיה, היו רגילין ליפול על פניהם; ובפומבדיתא ובנהרדעא, לא היו נוהגין הן; כמ"ש זה, לגאונים ז"ל. וכן בבית האבל במנחה, כתב רב שרירא גאון ז"ל: שיש נופלין. כי להיות הדבר רשות, כל מקום אוחז מנהגו. ונהרא נהרא, ופשטיה.
וכ"כ הר"ר יצחק בן גיא ז"ל, בהלכותיו בשם רב שר שלום ז"ל: נפילת אפים רשות. ולהיות הדבר כן, אין צריך לדקדק: אם אפשר מעומד. ומה שנהגו הצבור מיושב; הוא לפי שדרך הצבור בכל תפלותיהם, וברכותיהם, לאומרים מיושב: שלא להטריח עליהם, זולתי ב"ח = בשמונה עשרה =. אבל לא שיהיה קפידא בישיבה, בנפילת אפים. שהרי תחנונים היא, וכל תחנונים מעומד, טפי עדיף דומיא ד"ח = דשמונה עשרה = ברכות ווידוי.

Why is it longer on Monday and Thursday?

14. Sefer Taamei Haminhagim, 136

קלו מעם שאומרים והוא רחום בשני זבחימישי, כי עובדא הוי בספינתא דיהודאי אתא מן גלותא דירושלים לאתרא דהוה תמן הגמונא, א"ל מנן עם אתון בעינא למנסא לכוון כמה דמנסו חנניא מישאל ועזריה בנו אתון גורא אמרו ל"י הב לן זמן תלתין יומין יהב לון זמן יתבו בתעניתא וכל יומא מה דחזי בחלמא הוי משתעי באפי קהלה כד בעי למשלם תלתין יומין, הוה תמן חד סבא דדחיל חטאין ולא הוה חכים כולו האי, אמר להו אנא חזינא בחלמא דאקרו לי חד פסוקא דהוה כתיב ב"י תרי כי ותלתא לא ולא ידענא מאי האי. א"ל חד סבא חכימא לתרא, האי קרא ודאי דאהני לך מן שמיא, כי תעבור במים אתך אני זבנהרות לא ישטפוך, כי תלך כמו אש לא תכוה ולהבה לא תבער בך. את ודאי תעול בנורא ותשתיויב דהא ודאי מן שמיא אתרחיש לך ניסא. עבדו מעם הגמונא נורא רבתא לתרא, ועאל האי סבא דחלם ההוא חלמא בנו נורא, ואתפליג אישתא לתלתא חלקין ואחזי דעלו בנויה תלתא צדיקי לקבולי אנפוי דהאי סבא והנהו תלתא כן שבתו ואמרו והוא רחום. קדמא אמר עד, אנא מלך רחום וחנון. תנינא אמר עד, אין כמוך. תליתאי אמר מתמן ולהלאה. ובכולהו מתחילים ב"רחום ומסיימין ב"רחום. ותקנות לומר בשני זבחימישי שהן יומי דדינא (כל בו):

Tachanun at Night?

15. Beis Yosef, OC 131:3

Rabbi Ya'akov Trump

כתב רבינו הגדול מהר"י אבוהב ז"ל בשם ספר צרורות (צרור החיים עמ' יח) בלילה אין בה נפילת אפים והענין (שכבר) [שכן] מקובל לחכמים כי נפילת אפים רמז למדת הלילה ואין נופלים על פניהם וקרוב הדבר לקצץ בנטיעות ובליילי אשמורות נוהגים ליפול על פניהם שהוא קרוב ליום עכ"ל וכן כתב הר"ם מריקנט בפרשת [קרח] (לט ע"ב):

16. Shulchan Aruch, ad loc.

אין נפילת אפים בלילה; ובליילי אשמורת נוהגים ליפול על פניהם, שהוא קרוב ליום.

17. Sefer Taamei Haminhagim, 129

קבט מעם שאין נופלין על פניהם בלילה, כי הנפילת אפים היא להכניע למידת הלילה שהיא מדת הדין ואם היו נופלים בלילה היו מגבירין כחה והיו כמקצץ בנטיעות חיו כידוע לידועי חן. ובליל המשמרות נוהגים ליפול על פניהם מפני שהוא קרוב ליום (לבוש סי' קל"א סעיף ג). ועיי' עמק ברכה דאם אינו קרוב ליום אומרים הזמור בלא נפילת אפים בקול רם כקורא בתורה. ועיי' מ"א שם סק"ט דאחר הצות הלילה נופלין על פניהם דרק קודם הצות הוא תנבורת הדינין משא"כ אחר הצות ע"ש:

18. Piskei Teshuvos

פניהם לאחר השקיעה, מפני שחששו גם בספק לילה לרבריו החמורים של הבי"ע עפ"י הקבלה שהנופל אפים בלילה הרי זה מקצץ בנטיעות ח"ו, וממילא גם⁷⁸ אין אומרים וירי וי"ג מדות. ויש מקומות שנוהגים לא לומר תחנון ונפילת אפים במנחה אף שעדיין לפני השקיעה, ומקור המנהג⁷⁹ כי בחור"ל שזמן השקיעה ארוך ביותר והיו בדרך כלל מסיימים תפלת המנחה לאחר השקיעה והגאונים, ולכן לא חילקו ותמיד לא אמרו תחנון במנחה. ולכן אין⁸⁰ סיבה מספקת למנהג זה באר"י ולאילו שנוהגים בדרך כלל לסיים מנחה לפני השקיעה, אך כיון שיש איזה אסמכתא לכך⁸¹ עפ"י האר"י ז"ל, לכן מי שמתפלל במנין שנוהגים כן לא⁸² יפירוש מהם, אלא יתנהג כמותם ולא יאמר.

בענין אמירת תחנון ונפילת אפים במנחה, לפני השקיעה ובבין השמשות י"ג. סעי' ג', מ"ב סקי"ז: אם נמשכה תפלת המנחה עד הלילה אין נופלין על פניהם, ובין השמשות של לילה נוהגין ליפול. אך המנהג⁷⁵ בירושלים וכן נתפשט המנהג בכל⁷⁶ ארץ ישראל וגם ברוב המקומות בחור"ל שאין⁷⁷ נופלים על

What are we trying to achieve when saying Tachanun?

19. Nefesh HaChaim, II:18

נפש שער ב - פרק יח **החיים**

הגה"ה ולכן תקנו, שתקף אחר העמידה, ימסר נפשו ורוחו ונשמתו לגמרי למיתה, בפסוק אליה ה' נפשי אשא⁸⁶, ולהעלותם עם הנר"ן של ג' העולמות, ולכוללם יחד במלכות דאצילות כמ"ש בפרי עץ חיים סוף פרק ז' משער התפלה, והוא עקר פונת כל נפילת אפים הנזכר בתורה, כמ"ש בזהר קרח קע"ו ב' הנו"ל בפנים, תא חזי משה ואהרן מסרו גרמיהו למיתה, במה, בגין דכתיב "ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות" כו', ובכל אתר נפילת אפים אנפין להווא אתר הוי כו', "אלהי הרוחות, דאהו אתר דנשמתין דעלמא, וכך נשמתין תמן סלקין וממנו אתין. ולכן צריך לכוון ברעויתא דלבא קאלו נפטר מן העולם לגמרי, [בוא וראה משה ואהרן מסרו עצמם למיתה במה בגין שפיתוב ויפלו על פניהם ויאמרו אל אלהי הרוחות וכו'] ובכל מקום נפילת אפים לאותו מקום הוא וכו' אלתי הרוחות שהוא מקום נשמות העולם וכל הנשמות לשם מסתלקים ומשם באים. ולכן צריך לכוון ברצון הלב קאלו נפטר מן העולם לגמרי] כמ"ש בזהר סוף פרשת במדבר, ובגריש פרשת ואתחנן. ועיי' היטב בפרי עץ חיים בכל פרק ב' משער נפילת אפים. והכו. ועיי' עוד שם בפרק ג' ופרק ד', ובלקטי תורה פרשת שלח, עיי' שם:

20. Worship of the Heart p 172 [R. Soloveitchik]

At the conclusion of the prayer, he takes three steps backwards, as one parting from his master. The person who has completed the Amidah "falls on his face" in

Rabbi Ya'akov Trump

backwards, as one parting from his master. The person who has completed the Amidah "falls on his face" in supplication [and recites the Tachanun prayer].

This institution of Tachanun or nefilat apayim stresses the annihilation of man's being. Man lowers himself to the dust and negates his existence. The words of supplication spoken during nefilat apayim highlight the tragic character of the pleader: "God do not rebuke me in Your Anger..." From this plea emerge all the terrors of the miserable and unfortunate person, who bears in his bosom perpetual grief and disgrace. The one who supplicates regrets his sins and calls for help. This formula of entreaty laden with the pain of shame is especially prominent at the moment of vidduy, confession. The practice of many communities to recite the vidduy before nefillat apayim is not without point. The essence of confession is the demolition of pride and arrogance, leading to a catharsis of the soul that lifts its eyes from the depths of filth.

21. Orot, I, page 443

After man's consciousness has been expanded by the light of the highest spirituality and his heart is full of vim and vigor, what results is that the good in his soul is strengthened and magnified – but the evil as well, "the yeast in the dough" [b. Berakhot 17a], the base instincts, are also strengthened by this pronounced strength and vitality. So man must now direct his attention – after this time of joy – to that which is lowly and ugly within him. He will be disgusted with his life on account of its deficiency, the negative character traits, the inane actions. In so doing, he will be divested of the imperfections and their power will wane. What will remain in its purity is the soulful might absorbed from the sanctity of the prayer. And the insights and emotions derived from the prayer will go on to be integrated in daily life through *Kedusha de-Sidra* [i.e. *U-Va le-Zion*].⁹

22. The Writings of the Alter of Kelm II page 706

* ענין נפילת אפים אחר התפילה ביאר לפי מה שהובא
בחובות הלבבות מחסיד אחד שאחר התפילה אמר: רבנו של
עולם ביקשתי זה וזה וכו' אבל עצתך טובה מעצתי וכו'
ולכן זהו ענין נפילת אפים "נפלה נא ביד ה'" – שמוסר
עצמו לגמרי ביד ה' – והטוב בעיניו יעשה.